

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 124g/2023

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 15 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998
cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală
(achitarea cheltuielilor de tratament în cazul accidentului rutier)

CHIȘINĂU

7 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 28 aprilie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 15 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, ridicată de dna avocat Olga Iovu, în interesele dlui Ruslan Iovu, inculpat în dosarul nr. 1a-1239/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău, format din dna Oxana Robu și dnii Igor Mânăscuță și Stelian Teleucă, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 24 mai 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a pronunțat o sentință de condamnare în privința dlui Ruslan Iovu pentru comiterea infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport (articolul 264 alin. (3) lit. a) din Codul penal). De asemenea, prima instanță a admis acțiunea civilă formulată de Compania Națională de Asigurări în Medicină și a dispus încasarea de la dl Ruslan Iovu în beneficiul Companiei a sumei de 107260,67 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Sentința a fost atacată de apărătorii dlui Ruslan Iovu.

4. La 5 aprilie 2023, dna avocat Olga Iovu a ridicat, în interesele dlui Ruslan Iovu, excepția de neconstituționalitate a articolului 15 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

5. Prin încheierea din aceeași zi, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 47 Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală sunt următoarele:

Articolul 15

Dreptul asigurătorului la acțiune în regres

„Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sunt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic.”

[În vigoare la data producerii accidentului rutier.]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției menționează că, potrivit contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă, asigurătorul este obligat să achite pagubele produse de un accident de vehicul care a avut loc în perioada de valabilitate a asigurării. Totodată, potrivit prevederii contestate, persoana asigurată este obligată să-i restituie Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cheltuielile privind tratamentul persoanei păgubite.

9. În aceste condiții, autorul excepției afirmă că persoana vinovată de producerea accidentului este pusă în situația să achite de două ori același prejudiciu material. Pe de o parte, persoana vinovată de producerea accidentului achită plățile de asigurare obligatorie de răspundere civilă, compensează prejudiciile material și moral suferite de persoana prejudiciată, fiind încheiată o tranzacție de împăcare. De asemenea, persoana vinovată de producerea accidentului și persoana păgubită achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală. Pe de altă parte, persoana vinovată de producerea accidentului este obligată să-i achite Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cheltuielile pentru acordarea asistenței medicale persoanei păgubite. Autorul excepției pretinde că cheltuielile pentru acordarea asistenței medicale trebuie suportate de către asigurător, dar nu de către persoana vinovată de producerea accidentului. Astfel, scopul asigurării de a proteja persoana de la pierderi financiare în situații imprevizibile este iluzoriu.

10. Așadar, autorul excepției susține că prevederile contestate îi încalcă drepturile de proprietate, la asigurare și la un nivel de trai decent al asiguratului. Prin urmare, autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20, 46 alineatele (1) și (2), 47 și 54 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de un avocat al unei părți în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a

conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoana inculpată a fost obligată, conform hotărârii primei instanțe, să achite în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prejudiciul cauzat pentru fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 15 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Acest articol reglementează dreptul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină de a solicita de la persoanele responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic (în vigoare la data producerii accidentului rutier).

16. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Autorul excepției menționează că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

18. Referitor la incidența articolelor 1 alin. (3), 23 și 54 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției trebuie să demonstreze existența unei ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (DCC nr. 21 din 2 martie 2023, § 25; HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, § 41).

19. Curtea observă că sub aparența criticilor referitoare la încălcarea articolelor 20 și 46 din Constituție, autorul excepției de fapt își exprimă, prin argumentele invocate, dezacordul cu felul în care prima instanță a interpretat și a aplicat prevederea contestată în cauza sa, *e.g.* stabilirea persoanei de la care urmează a fi încasate cheltuielile pentru acordarea asistenței medicale și cuantumul acestora. În acest sens, Curtea subliniază că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii în situații concrete excedează controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 38 din 30 martie 2023, § 23).

20. Referitor la incidența articolului 47 din Constituție, Curtea notează că dreptul persoanei la asistență și protecție socială implică obligația pozitivă a statului de a lua măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei lui. În acest sens, statul este obligat să asigure persoana, *inter alia*, cu servicii de îngrijire medicală și medicamente (HCC nr. 8 din 11 martie 2021, § 36). Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor (HCC nr. 3 din 24 februarie 2022, § 16).

21. În condițiile prezentei cauze, Curtea reține că articolul 47 din Constituție protejează persoana de eventuale riscuri sociale, *i.e.* persoana

păgubită în urma producerii accidentului rutier, nu persoana vinovată de producerea accidentului prin prisma scutirii de la repararea prejudiciului cauzat persoanei păgubite și achitarea cheltuielilor de asistență medicală. Prin urmare, articolul 47 din Constituție nu este incident.

22. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 15 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, ridicată de dna avocat Olga Iovu, în interesele dlui Ruslan Iovu, inculpat în dosarul nr. 1a-1239/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 7 decembrie 2023
DCC nr. 168
Dosarul nr. 124g/2023*